

פרשת חוקת

אם נתון תתן את העם הזה בידי (כ, א)

שלא שינו את שמם, לבושם ולשונם

בפרשתנו שנינו, שכאשר הסתלקו ענני הכבוד מעל עם ישראל עם פטירת אהרן הכהן, חשבו העמלקים שניתנה מן השמיים רשות להלחם בישראל. פחדו שמא יתפללו היהודים שיימסרו בידיהם ותפילתם תענה. מה עשו, שינו לשונם ככנענים, כדי שיתפללו ישראל לבוראם לתת כנענים בידם, והואיל והם עמלקים לא תתקבל תפילתם. ראו ישראל לבושם כעמלקים ולשונם ככנענים, ולא ידעו על מי יתפללו. אמרו: נתפלל סתם. וזה שנאמר: "אם נתון תתן את העם הזה בידי", ונענתה תפילתם.

ובספר "שיח שרפי קודש" מובאת שאלתו הנפלאה של הגאון הקדוש בעל חידושי הרי"ם זצ"ל:

מדוע לא התחפשו כליל, ולא שינו גם לבושם יחד עם לשונם, ולא היו ישראל נבוכים, ולא היו מתפללים סתם, אלא סבורים שהם כנענים, ומתפללים על הכנענים - ואז לא היו נענים?

ותירוץ תירוץ נפלא ומרעיש. שאילו היו משנים גם את לשונם וגם את לבושם, ולו גם זמנית, ולו כדי להוליך שולל בלבד, אזי היו הופכים באמת לכנענים. ואם היו ישראל מתפללים על הכנענים שיימסרו בידם, היתה תפילתם מועילה והיו נמסרים בידם! מכאן יהיה לנו מושג מה עמוקה ומהותית פעולת שינוי הלשון והלבוש!

סיפור בין זמננו מצאנו בספר "פאר ישראל". מעשה בצעיר שהצטנן ברוחניות ופזל למחוזות אחרים. לא היה לו לשנות אורחות חיים בין מכריו, והחליט לנסוע לחוץ לארץ, שם יוכל לנהוג ביתר חירות. בא לפני רבו, ה"בית ישראל" מגור זצ"ל, לקבל ברכת פרידה. קיבל, ונסע.

מיד לאחר הנסיעה הופיע בביתו שליח מטעם הרבי. שאל את האם, האם נטל עימו את קפוטת השבת. תמחה לשאלה, חיפשה בארון, ומצאה את הקפוטה...

בערב השבת הראשון לשהותו של הבחור בחו"ל התדפק יהודי אלמוני על דלת אכסנייתו. ביקש לראותו, מסר לידו חבילה, אמר: "הרבי שלח זאת", והלך. פתח הבחור, ומצא בה את הקפוטה שהשאיר מאחוריו... הבין שעיני הרבי צופות עליו, ולא שינה שם את לבושו. בהתייחדו בלבוש נשמר מחברה רעה, וסופו שהתעשת וחזר למוטב!

עם ישראל שמר על ייחודיותו במצרים משום שלא שינה את לבושו, שפתו ושמותיו. ולא שהייתה שם התבדלות מוחלטת. הייתה הידרדרות למ"ט שערי טומאה. אך השפה והלבוש היוו בלם. עצרו את הסחף, ואפשרו את הגאולה.

ועלינו לדעת, שגם עלינו מופעלים לחצי חברה, וסביבנו יהום הסער. תרבות זרה מקיפה ומחלחלת, משפיעה ומדרדרת. והבלם אחד הוא, שמירה על לשוננו שתהיה לשון נקייה, עדינה, חפה מביטויים רחוביים וצורמים, והקפדה על הלבוש הצנוע. לבוש כהלכה לבני הישיבות, ולבוש ישיבתי לבני התורה, איצטלא דרבנן. והדברים אמורים במיוחד בפרוס החופשה, "בין הזמנים" וטיליו. הסכנה רבה אז שבעתיים, והחובה מוכפלת שבעים ושבעה. שלא לפרוק עול מבחינת הלבוש וההתנהגות, והביטויים ואוצר המילים. ואין צורך לפרט, רק לזכור וליישם. כדי שלא לשנות חלילה, וכדי שלא להשתנות. שתהיה יציאתנו מ"בין הזמנים" כביאתנו בשעריו!

פרשת חוקת

תרומתם של הבחורים

לפני שני דורות, לפני המצאת האנטיביוטיקה והפנצילין, היו המגיפות מפילות המוני חללים. יזם הצדיק בעל "חפץ חיים" זצ"ל הקמת בית חולים יהודי בעיר לידא. קראו לאסיפה את שועי העיר, הנגידיים והגבירים, וה"חפץ חיים" דיבר לפנייהם דברים נלהבים. סח על מצוקת החולים, ועל סבלם הרוחני כאשר נאלצים הם להתאשפז במוסד נכרי בו משמשות נזירות כאחיות והחולים מולעטים בנבילות וטריפות. העשירים פתחו ליבם וידם. זה תרם מיטה וזה שתיים, זה עשר מיטות ורעהו תריסר. דבר שהותו של הצדיק בעיר נודע לבני הישיבה המקומית, והם באו לבית הוועד ועמדו בפתח, להזין עיניהם בדמותו של הגאון הקדוש. אך ראה אותם נהרו פניו, הזמינם בלבביות להיכנס ונתן שלום לכל אחד ואחד. ראו הגבירים בעין רעה שהצדיק מסיח דעתו מנוכחותם ומקדיש כל תשומת לבו לבני הישיבה. העז אחד מהם פניו ושאל בעקיצה: "רבי, כמה מיטות תרמו בחורים אלו עבור בית החולים?!"

נרעש ה"חפץ חיים" וענה על אתר: "מה אתה סח! כל אחד מהם תרם חמישים מיטות!"

חמישים מיטות, הלא זה הון עצום! לא היה שם עשיר שנתן סכום רב כל כך, מהיכן נטלו בני עניים אלו ממון כה רב?!

הבחין ה"חפץ חיים" בתמיהה, וחזר על דבריו: "אכן כן! כל אחד מהם תרם חמישים מיטות - ויותר מכך! כי המיטות שאתם תרמתם, ישוכנו בהן חולים מתייסרים על ערש דווי, נאנקים בחוליים, ומי יודע כמה יחלימו ממחלתם, ואילו בני הישיבה לומדים תורה, והתורה מגינה ומצילה. בזכות תורתם יחלו פחות אנשים, וייחסכו מיטות בבית החולים...!"

מתקרבים אנו לתקופה הקרויה בישיבות: "סוף זמן", תקופה העלולה חלילה לרפיון בלימוד התורה. ורבינו החפץ חיים זצ"ל כתב לאמר: "וראה נא אחי - על כל שעה ושעה שהיה ביכולתך לעסוק בתורה ולא עסקת, הרי הוא כאילו באו לפניך להציל נפשות ולא הצלת! ואף שאנחנו, בעיננו הסומות, לא ידענו זאת - אבל חז"ל גילו לנו את זה באמרם: גדול תלמוד תורה יותר מהצלת נפשות!" כמה גדול החיוב להתאזר עוז בלימוד התורה הקדושה, ולהיזהר משמץ רפיון ובטלה!

מקור: מעיין השבוע